

Sekretariat Prezydialny

Kategorie: Instytucje

Na posiedzeniu Rady Starszych (vide Rada Żydowska) 30 kwietnia 1940 r. (vide [Posiedzenia dnia 30 kwietnia 1940 r.](#)) zapadły decyzje reorganizujące Wydział Prezydialny, agendy koordynujące działanie aparatu administracyjnego. Wydzielone zostały z niego: [Centralny Sekretariat](#) (vide), Sekretariat Prośb i Zażaleń (vide) oraz Sekretariat Prezydialny z siedzibą przy pl. Kościelnym 4, a następnie przy Dworskiej 1, kierowany przez [Stanisława Jakobsona](#) (vide). Po przeniesieniu Jakobsona do [Sądu](#) (vide) w sierpniu 1940 r. jego kierownikiem został [Szulim Cygielman](#) (vide).

Był to sekretariat techniczny, odpowiadający za dekretowanie korespondencji, podpisywanie korespondencji wewnętrznej, redagowanie okólników Rumkowskiego, wystawianie przepustek i przyznawanie dodatkowych przydziałów żywności. Na zamówienie władz niemieckich i Rumkowskiego Sekretariat sporządzał sprawozdania o ruchu i stanie zdrowotnym ludności. Zadaniem biura było również przygotowanie formularzy i druków oraz obwieszczeń, wykonywanych na znajdującym się tu hektografie bądź zlecanych drukarni. W grudnia 1940 r. w Sekretariacie pracowało 35 osób. Codzienną pracę sekretariatu wspomagał Wydział Informacyjny, kierowany przez Salomona Małkesa.

Cygielman pełnił funkcję kierownika Sekretariatu Prezydialnego przez cały okres funkcjonowania getta. W [Kronice](#) (vide) pojawia się informacja, że w październiku 1943 r. pomieszczenia „biura Cygielmana” zostały przeniesione do „sekretariatu Wołkówny”, który przestał funkcjonować jako Sekretariat ds. Prośb i Zażaleń, z kolei w pokojach Sekretariatu Prezydialnego ulokowano Oddział Specjalny (vide [Sonderabteilung](#)) [Sądu by Porządkowej](#) (vide) pełniący służbę przy [Bańskim Rynku](#) (vide).

Ewa Wiatr

Źródła

APŁ, 278/1 – 186; ibid., 1928, s. 1; AŻIH, 301/4006; ibid., 3030.

D. Dąbrowska, Administracja żydowska w Łodzi i jej agendy w okresie od początku okupacji do zamknięcia getta (8 IX 1939-30 IV 1940), „Biuletyn ŻIH”, nr 45-46, 1963; D. Dąbrowska, Struktura i funkcje administracji żydowskiej w getcie łódzkim (maj-grudzień 1940), cz. 1, „Biuletyn Żydowskiego Instytutu Historycznego”, 1964, nr 51; A. Sitarek, „Otoczone drutem państwo”. Struktura i funkcjonowanie administracji żydowskiej getta łódzkiego, Łódź: Instytut Pamięci Narodowej 2015, s. 64; A. Bryk, Przełożony Starszeństwa Żydów w latach 1939-1944. Procesy archiwotwórcze, Łódź: Archiwum Państwowe w Łodzi 2024, s. 46-48.

Tagi

administracja żydowska

Data aktualizacji: 16-03-2026

Data dodania: 05-09-2025